איהם אוועקזעצען אין ברייטע, לופטי-גע קלאסען, שעהנע מעבעל און בע-פוצטע ווענט מיט שעהן געקליידעטע לעהרער און אלע מאדערנע ערפינדונ-גען פון זייער סקוהל און דארט זאל דאס אידישע אינגעל בעקומען א בעגריעף איבער זיין פאלק און שפראך ניט נור דורך טרוקענע לעהר ביכער, נור דורך בילדער פון דעם אידישען עבר און הוה.

פאנגען דאס קינדערישע אויג — אט דאס איז דער .אלף בית' פון אידישען חנוך!

ציינט דעם אידישען אינגעל בילדער פון דעם אידישען עבר, בע'כשופ'ט זיין אויג מיט לאנדשאפטען און זעהונגען; ציינט איהם דאס לעבען פון אונזערע גבורים, מלכים און נביאים — און דאס קינדערישע הערצעל וועט אויסגע-ברייטעט ווערען פון פרייד און ענטצי קונג: .איך בין א קינד פון גבורים!'....

מעג מען ענדערען דעם נאמען פון דער אידישער סקוהל, מעג מען .ארומ-טרימען' דעם אידישען לעהר בוך, מעג מען געבען דעם אידישען אינגעל צו שטודירען יהואש'ן אנשטאט טשער-ניכאווסקי'ן, אברהם רייזין אנשטאט המציר מאנע — וועט מען ניט פער-שעהנערען, פערפיינערען דעם אידי-שען קלאס, וועט מען ניט קאנקורירען מיט די גוים אין אויסערליכע שעהנ-קייט. אין אויסערליכען גלאנץ.

עס מוז געשאפען ווערען א דור פון אידישע קינדער וועלכע האבען איינגע-זויגען אין זייער בלוט און מארך יענעם ווארימען געפיהל, יענעם טיעפען, אי-נערליכען בעגריעף איבער דעם אידי-שען עבר...

מיט ענדערען דעם נאמען פון דער אידישער סקוהל, איז מען נאך ניט יוצא!....

די לויה פון אהרן חיים ארלאוו.

רבי אהרן חיים ארלאוו איז געווען פון די זעהר ווענינע לומדים און גאונים וואס ניט נור אין וויניפעג נור אין יוראפ זיינען זיי איצט א יקר המציאות. יום ולילה איז ער געזעסען על התורה ועל עבודה און קיינמאל ניט נהנה געווען פון זיין למוד, ער האט שטרענג מקיים געווען דעם .ולא קרדום לחפור בה'. ער איז 3 יאהר געווען רבי אין דער רומע-נישער שוהל בית אברהם.

געשטארבען איז ער פארינען פריי-טאג אב. אין האספיטאל און די לויה איז געווען זונטאג איינס אוהר נ. מ. א זעהר גרויסע לויה איז נאכגעגאנגען, דער רב רבי כהנאוויץ האט איהם אין א זעהר גלענצענדע דרשה מספיד גע-ווען. די חברה גומלי חסד האט געגעבען געלד וויפיעל עס האט זיך געפאדערט, אבער אם ענדע האבען איינינע יונגע לייט זיך געכאפט און געדראוועט מיט דעם מתים-וואגען. דאס איז געווען אן עולה געגען די אלטע אידען און די אנדערע טויזענדע אידען וואס האבען פיינעוואהנט די לויה און ניט געקענט נאכיאגען דער ענלה.

פון ראסטהערן, סאסק.

געזאמעלט פיר יער הירצל פון אחים ליאנס 5 דאלאר, אהרן אסטראווסקי 2 דאלאר, זאב באלזאק 1 דאלאר, היל-מאן 5 דאלאר, שעכטיר 1 דאלאר, לא-טירמאן 1 דאלאר, האלפנאד 2 דאלאר, חאדארקאווסקי 1 דאלאר, חנא איי-דעלמאן 1 דא/אר, פינגראד 1 דאלאר, שו"ב לייכטציהער 1 דאלאר, כאפין 3 דאלאר, זאב איידעלמאן 2 דאלאר, ס"ה 26 דאלאר. דאס געלד געפינט זיך ביים טרעזשורער פון .קענעדער איד'.

פון אונזערע קארעספאנדענטען.

קאלגארי, אלבערטא.

די וואך איז אין קאלגארי א מין הלולא וחננא, ששון ושמחה. ווען איהר זאלט ניט בעגעגענען פרענט מען אייך גלייך וואס זאגט איהר עפעס אויף דעם אידישען טהעאטער? וועלען זיי נאך פערבלייבען אויף נאך א 2 פארשטע-לונגען? און איהר זעהט עפעס אזא מין התלהבות פונ'ם רעדנער אז ווען איהר זאלט חלילה ניט געווען זיין אין אידי-שען טהעאטער וואלט מען אייך פער-רעכענט פאר אן אפיקורס ר"ל. איך וויל זאגען די ווארהייט, אז מען פיהלט זיך יעצט אביסעל היימליכער און שטאלצער זייט די לעצטע 2 וואכען. פריהער מאדאם פעוזנער, יעצט מר. שעהנגאלד מיט א אידישער מרופע. עפעס האט מען אויפגעלעבט, אויפגע-וועקט די פערשלאפענע נערוען. מיר האבען דאך זיך שוין כמעט מיאש גע-ווען פון הערען אידישע גוטע רעדנער אין קאלגארי, פון אידיש טהעאטער האט גאר קיינער ניט געוואגט צו דער-מאהנען. ערשט מיט אמאל גאר א לא נויארק, א געפאקטער האל פון עק צום עק, 2—3 בלאק פערנעהמט גאר דאס פובליקום וואס געהט ארוים פון א אי-דיש טהעאטער אין קאלגארי. חידושים אויף מיין יווארט, עס גלויבט זיך ניט אז מיר זעהען דאס מיט אונזערע אי-גענע אויגען.

ווען עס איז אונז אנגעקומען די ידיעה אז מר. שעהנגאלד מיט זיין קאמפאני פאהרען דורך קאלגארי, האט מען שוין ניט געשפארט די מיה צו קריגען א האל. מיר האבען בעשטעלט דעם שעהנסטען .פאדזשעט האל' אויף צוויי אבענדען, דעם ערשטען אבענד זאל געשפיעלט ווערען .גבריאל' און דעם צווייטען אבענד .די געבראכענע הער-צער'. נו, ווי זאל איך יעצט בעשריי-בען וואס מיר האבען געהאט אויסצו-שטעהן פון בלויז די קשיות אליין. יע-דע מינוט איז מען געקומען פרענען: ווי טהייער וועט קאסטען א טיקעט? ווי גרויס איז די קאמפאניע? וואס איז דאס חינקע פינקע? וואס איז דאס פאר א מין .געבראכענע הערצער'? וועט עס דען טויגען פאר קאלגארי? האט איהר עס שוין אמאל געזעהען? מיט אזעלכע פראגעס איז מען געווען פערנומען די גאנצע 3 טעג ביז מיטוואך אבענד. נור נאך דער ערשטער פארשטעלונג האבען זיך אויפגעהערט די אלע קשיות. דאס .ווערטהע פובליקום' האט שוין געזעהען אז מיר האבען טאלאנטפאלע אקטיארען און קענען זיין זיכער מיט גוטע רעזולטאטען און מר. שעהנגאלד איז טאקע פון אונז אויך געווען העכסט צופריעדען. דעם ערשטען אבענד איז געווען די איינגאהמע 250 דאלאר און דעם צווייטען אבענד 350 דאלאר. דאס איז זעהר פיין פאר קאלגארי.

אם ענדע מוז איך ווידער אמאל פערטשעפען די וואס האבען פאר דער לעצטער צייט געקריטיקירט קאלגארי'ר אידען אז זיי ווילען ניט געבען. אויף קאלגארי מעג מען זאגען .ואת עלית על כלנו' לגבי די ארומיגע גרויסע שטעדט מיט די רייכע אידען. די קאלגארי'ר אידען וואס זיינען צווישען זיך אין דער היים אפשר ניט איינשטימיג מיט די מיינונגען, יעדער האט זיך זיין בעזונ-דער דעה וועגען זאכען, אבער ווען עס קומט צו א וויכטיגער זאך זיינען זיי די ערשטע וואס ווייסען צו אנערקענען א גוטע זאך און טרייען מיט ראטה און טהאט מיטצוהעלפען. אט לם של איז

מיט א פאאר וואכען צוריק איז ביי אונז געווען די מאדאם פעוזנער. זי האט ניט געברויכט צו בעטען דאס פובליקום מען זאל מאכען א מיטינג פאר א לעקטשור פאר איהר, זי האט זיך אויך ניט בעדארפט זארגען פאר איהרע אויסגאבען, זי איז שוין געווען פעריזארגט מיט אלעס. מען האט איהר אבגעגעבען דאס שעהנסטע פלאץ, מען האט געמאכט אויף בצלאל שולע איבער 600 דאלאר און ווי דאס הארץ האט אונז געזאגט אז מען דארף איהר געבען עפעס אויף הוצאות הדרך, ווייל ווער ווייס וואס פאר א קבלת פנים זי קען האבען פון די רייכע אידען אין וואנקאווער וואוהין זי איז פון דאנען אוועקגעפאהרען, האט מען איהר גע-געבען 100 דאלאר אויף עקספענסעס, וועלכע זיינען איהר זעהר גוט צונוץ געקומען נאכדעם ווי זי האט געהאט 60 דאלאר עקספענסעס און אפילו קיין איין לעקטשור ניט געקענט האלטען אין וואנקאווער און דאך זאגען אנדערע אז אין קאלגארי וויל מען גוטעס הא-בען פאר פילינג. ניט ריכטיג, מיינע קריטיקער, קאלגארי וויל גוטעס הא-בען און איז גרייט גוט צו בעצאהלען, נור וואס עס טויג ניט ווילען מיר אפילו אומזיסט אויך ניט האבען.

ה. י. קופער.

עדמאנטאן, אלבערטא.

די פאסירונג פון דעם 19טען דע-צעמבער האט דא איבער.געלאזט זעהר א טיעפען און אנגענעהמען איינדרוק אין דעם אידישען סירקעל. עס איז גע-ווען דער אבענד פון דער ערעפנונג פון דעם .אידישען ליטערארישען אינסטי-טוט', דאס איינציגע פראגרעסיווע אינסטיטוציאן אין עדמאנטאן.

איך וויל בעמערקען אז וועהרענד די היגע געזעלשאפט איז ניט פארבערייטעט פאר אינטעליגענטער אלגעמיינער ארבייט אין שערגליך מיט גרעסערע שטעדט וואס האבענדיג א גרויסע בעפעלקערונג קען צושטעלען א גרע-סערע צאהל אינטעליגענטע קרעפטען, דאך צום בעוואונדערן דריקט זי אויס איהר אקטיוויטעט מיט גרויסע פעהיג-קייט און אינטעליגענץ מיט וועלכע גרעסערע שטעדט קענען זיך ניט בע-ריהמען.

עדמאנטאן איז א יונגע שטאדט און ניט האבענדיג איהרע רעדעל פיהרער פון .רוסישע' ראדיקאלען איז די אידי-שע געזעלשאפט דא מעהר אסימילירט, די ענגלישע שפראך איז די הערשערין, וויים ניט ווי די וויניפעגער נארד ענד וואו רוסיש הערשט מיט עקשנות און האלט די אידישע געזעלשאפט אין פרייווילינע אבגעזונדערהייט.

מען מוז זיך מודה זיין אז די עדמאנ-טאנער אינטעליגענץ איז נאך ניט אינ-טעליגענט גענוג צו אנפיהרען .פראפא-גאנדא' פאר אידעלען און קען ניט [און אפשר: ווייל ניט] אנפיהרען דעבאטען איבער איזמוסען, איבער ראדיקאל נא-ציאנאלע שוהלען און פיעלע אנדערע פראגען. אויסער די מאמענטאלע פרא-גען וועלכע קענען גלייך שטודירט און ערקלעהרט ווערען, שיינט ניט צו אינ-טערעסירען דעם היגען פובליקום און דערפאר איז מען דא ווענינער אפשר אידעאליסטיש, דערפאר אבער זעהט מען דא מעהר ארבייט.

איך וויל אנצייגען אויף דעם אויבענ-דערמאהנטען .ליטערארי אינסטיטוט', וועלכער איז, ווי עס שיינט, ניט נאר וויכטיג אלס פראגרעסיווער אינסטיטו-ציאן נאר וויכטיג, פיר דער אויפגאבע וועלכע ער האט אויפגענומען, אן אויפ-גאבע, וועלכע איז נאך ניט געפראבירט געווארען פון גרעסערע קרעפטע אין גרעסערע שטעדט.

די עדמאנטאנער בעפעלקערונג פער-דיענט קרעדיט פיר דער ארבייט און טאלעראנץ מיט וועלכער זי טהוט איהר געזעלשאפטליכע ארבייט, דאס איז אויך געווען דער הויפט מאטיוו ביי דער גריגדונג פון דער ארגאניזי-שאן וועלכער האט זיך אויסגעדריקט אין דער קאנסטיטושאן און וועלכע איז צוגעפאסט צו אלע קלאסען: פריי פיר יעדען ניט ענג פאר קיינעם. און וואס וויכטיגער איז אז דער ארטהאדאקסי-שער עלעמענט האט זיך אזוי ליבעראל אויסגעצייכענט צו ערלויבען אזא קאנסטיטושאן וועלכע איז אין קיין פאל די שטיצע פון זייערע אידעען פון רעליגיאן און זייערע רעליגיעזע אנ-שטאלטען, און דאך האבען זיי אזוי ענטהוזיאסטיש עס אויפגענומען און אזוי פריי געשטייערט פיר דער ארגא-ניזאציאנען אין די קלוב רומס.

די קלוב רומס פון ליטעראַרי אינ-סטיטוט אונטער דער סינאגאג איז גוט געפיקסט און וואלט געגעבען קרעדיט אפילו אזא געמיינדע ווי וויניפעג. מיר דוכט זיך אז אין דעם הינזיכט האט עדמאנטאן איבערגעשטיינט וויניפעג.

דער מאדאם פעוזנער איז דא געלונ-גען אויף'ן בעסטען אופן, ווען איך האב געפרעגט וואס זי דענקט וועגען עד-מאנטאן און וויניפעג האט זי אויסגע-דריקט אונצופריעדענהייט מיט וויני-פעג און קאמפלימענטס צו עדמאנטאן, דען אויסער דעם פינאנציעלען סוקסעס איז זי געווען אויפגענומען קארדיעל, אין דעם זעלבען גייסט פון אבסאלוטע איינינקייט אפוואהל זעהר ווענינ פון זיי זיינען נאציאנאליסטען.

די טענדענץ פון דעם .חיברו ליטע-טעראַרי אינסטיטוט' צו רעפרעזענטי-רען אזוי פיעל קלאססען וויפיעל עס פערמאגט נאר די היגע אידישע בע-פעלקערונג איז נאך מיין מיינונג זעהר אן אינטערעסאנטע און איז זיין איינ-קלאנג מיט דער שטימונג פון דער צייט. דאס אידישע פאלק טרייעט יעצט צו בעשטימען זיין אינדיווידוא-לען כאראקטער אונטער דעם דרוק פון דער אונארמאלער לאגע, און אויב דיזע לאגע דארף אדער וועט געלעזט ווערען דאן וועט אלס פאלגע דאס פאלק צייגען איהר טענדענץ וועלכע וועט זיך אויסדריקען אויך אין איינהייט און גע-מיינשאפטליכעס, ווי עס איז דער פאקט אין עדמאנטאן, וואו דיזער גע-דאנק האלט זיך אין ענטוויקלען.

י. פריעדמאן.

ביים רעגולאר דזשענעראל מיטינג פון די סיק בענעפיט סאסייעטי זונטאג דעם 4טען פעברואר אין קווינס האל האט דער טרעזשורער א. מאראז רע זיגנירט איבער געוויסע אומשטענדען וואס ער קען ניט אטענדען צו זיין אפיס. מר. י. קאפלאנאוויטש איז ערוועהלט געווארען אויף זיין פלאץ. אויך איז גע-געבען געווארען נאטיס צו אלע מעמ-בערס אז דר. א. בערקאוויטש איז שוין געזונד און קען אטענדען קראנקע. עס איז דיסקוטירט געווארען וועגען רוסיש קענעדער טריטי און עס זיינען אפאינ-טעט געווארען פאלגענדע דעלעגאטען: ל. פרומין, וו. ראבינאוויטש, ה. מאנ-קאווסקי פאר א קאנפערענץ וואס וועט גערופען ווערען פון אלע וויניפעגער אידען. עס איז קאלעקטעד געווארען דיום 195 דאל. ס. גאלדין, סעק.

פאנטאזיע און ווירקליכקייט.

(געווידמעט מ. מ.)

פון י. סקלאווער.

א ווינטער נאכט. שטיל. אלע ארום מיר ליגען אין א טיעפען שלאף; דע, לאמפ ברענט און ווארפט דונקעלע, געהיימניספולע שאטענס אויף די ווענט פון מיין צימער; איך ליעג אין בעט מיט א בוך אין האנד, בלעטעל נאך בלעטעל האלטען זיי אין איין פער-שוואונדען. איך האב קיין אהנונג וואס דער שרייבער וויל. אנדערע געדאנקען, ווי רויבער אין א פינסטערער נאכט, שטיל אהן גערויש, פערקריכען צו מיר אין מוח און מיט איבערראשענדע חוצפה דראהען זיי און פאדערען ענטפער. פעסט, שטארק האלטען מיך די גע-דאנקען און לאזען ניט אב; דער בוך פאלט ארויס פון מיינע הענט. איננאנ-צען בין איך איבערגעגעבען אין די הענט פון די ניט געבעטענע געסט...

דער צפון ווינד קלאגט און וויינט אין מיין פענסטער. וואס קלאגט ער? ברענגט ער אריבער די קרעכצען פון אונשולדיג פערגאסען בלוט? פון אונ-מענשליכע אכזריות, פון געשענדעטע אונשולדיגע פרויען, פון געקוילעטע אלטע מענער און אונשולדיגע קליינינ-קע קינדער? בעקלאגט ער מיין אונ-גליקליך פאלק וואס איז פונקט ווי פראמאטעהוס פער'משפט געווארען געקאוועט צו זיין צום שטיין און זיך קיינמאל ניט בעפרייען? אדער פיליכט ברענגט ער א גע'רוס פון אונבעקאנטע שעהנע וועלטען וואו עס עקזיסטירט א לעבען פול מיט שעהנהייט, אהן דאס מיאוס'קייט, פינסטערניש און ביטער-קייט וואס אינ'ם יעצטיגען לעבען? פון אן אידעאלעס לעבען זיס און גליקליך פול מיט חן? וואס ברענגט ער, וואס טראגט ער דער ווינד?...

פערקעהר דיין גאנג צוריק אין יענע אונבעקאנטע שעהנע וועלטען! אומ-זיסט דיין מיה, אומזיסט זיינען דיינע קלאנגען און פראטעסטען! די שטארקע לאכען פון שעהנקייט, קוקען אויף אי-דעאל ווי אויף בטלנות וואס איז ווייט פונ'ם ווירקליכען לעבען... די שוואכע, די אויסגעמוטשעטע הערצען זיך ניט צו צו ערהאבענעס. עס דריקט זיי דער שווערער און ביטערער עול פון לעבען. דאס לעבען איז פול מיט זינד און שלעכטס, די מענשען האבען תאוה און ווילען פערזוכען דוקא פון זינד און עבירה... צום שעהנעס, ריינעם, אידע-אלען לעבען קוקען זיי זיך גאר ניט צו, א שעהנע וועלט! אן אונענדליכע שעהנע נאטור. אלעס וואס גאט און מענשען האבען בעשאפען וואלטען, דוכט זיך געדארפט רייניגען דעם מענ-שענס גייסט, בעשאפען א ניי געפיהל ביים מענשען און איבערמאכען דאס גאנצע לעבען, מאכען די מענשען עדע-לער אום זיי זאלען קענען זעהן די איי-ביגע שעהנקייט וואס רינגעלט זיי ארום; זייערע הערצער זאלען איינזא-פען און זיך די שטראהלען פון דיזער שעהנקייט; אנגעפיהלט ווערען מיט הייליגקייט און א זויבערע הויט זאל דער מענש בעקומען, דער פערגרעב-טער מענש וואס איז אלע מאל פער-קויפט צו קליינליכקייטען פון לעבען, זאל זיין א פרייער מענש, א קעניג, דאן וועט דאס שלעכטס און מיאוס'קייט פערשוואונדען און אלץ וועט ווערען עדעלער, גרעסער און הייליגער...

אבער יואס קומט ארויס פון דער גאנצער ארבייט, פון דער גאנצער מיה? דערצעהלסט זיי פון אזעלכע שעהנע זאכען און זיי פערשטעהען דיך גיט, זיי פיהלען ניט די טיעפקייט פון דיין טרוי-עריגען ניגון און ווייסען ניט דעם אינ-האלט, באלד פרעגען זיי וואס קומט דערפון ארויס? פון יעדע זאך וואלטען זיי געוואלט פראפיט, בעפריעדיגען זייער עגאאיזם, זיי זיינען מבטל דעם בעל החלומות, דעם אידעאליסט, זיי זיינען מבטל ליעבע, שעהנהייט, געט-ליכקייט, יושר, אמת, אלץ — צוליעב זייערע פערזענליכע עגאאיסטישע ניע-דעריגע צוועקען...

און איך האב געפיהלט ליעגענדיג ווי עס האט אין מיין הארץ אנגעהויבען נאגען, זויגען; דער לאמפ האט אנגע-הויבען צאנקען, פערשיעדענע געהיימע געשטאלטען האבען געטאנצט און גע-שפרונגען אויף די ווענט. דער ווינד איז געווארען אביסעל שטילער. און מיין צימער, האט זיך מיר געדוכט, איז פול געווארען מיט געהיימע גע-שפענסטער וואס האבען געדרוקט און געפרעסט מיין הארץ...

אוים מיט די שוואכע טרובעס און סטענדס
ענדליך אפערען מיר אייך די קאלומביא
HORNLESS
נור וואס ארויסגעקומען.
זייט אפ-טו-דייט.
ליריק $39.80

ענטהאלט 3 דאבל רעקארדס [15 סעלעקשאנס] נאך אייער גוסט. $7.80 קעש און $4.00 מאנאטליך.
מיט א שטארקען דאבל ספרינג מא-טאר, קלינגט אב די טענער, א צעהן אינטש טורן טייבל, דיגסטע טענער ארם און די לעצטע וואטש קיים. העלע צוזאמענבונד, פערלירט ניט קיין פארמס
$29.00, $58.00, $80.00 א. ז. וו.
קליינע אויסצאהלונגען, צופריעדענהייט גאראנטירט.
נארדיקא, באנשי, מערי גארדען, עלים נעלסאן, קובעליק, קאוואלעריע, ביז-פאם א. ד. ג. זינגען און שפילען נור פאר .דיסק' קאלומביא גראמאפאן.
די .דיסק' סטייל איז די בעסטע. פון יעדע טויזענד מאשינען וואס מיר האבען לעצטען יאהר פערקויפט זיינען 934 גע-ווען די .דיסק' סטייל און פון זיי 887 פון קאלומביא דיסק.
זייט זיכער צי ס'איז א קאלומביא
אידישע און אנדערע דאבל דיסק רעקארדס, 2 פער-שיעדענע סעלעקשאנס 85 סענט. איינצאל-פראבט די נייע קאלומביא רעקארדס און איהר וועט מעהר קיין אנדערע קויפען. [illegible] 2 מינוטענדיגע 19 ס., 4 מינוט. 35 ס. מיר האבען [illegible] מאשינעס צו [illegible] פרייזעס. אלטע מאשינעס נעהמען מיר און [illegible] 30,000 רעקארדס.
WINNIPEG PIANO CO.
295 פארטידזש עוו. וויניפעג, מאנ.
נעקסט צו פעוויוטעהערס.

דער טעלעפאן נומער פון „קענעדער איד" איז סט. דזשאן
1454

אזוי האט געזאגט איטשע.

זיי א מענש! ניסטו עפעס זאל עס זיין געגעבען, ניט געצענערט; נעהמסטו, זאל עס זיין גענומען — מיט ביידע הענט, מיט אלע 10 פינגער. נעהסטו — זאל עס זיין ניט נעקראכען; שרייבסטו — זאל עס זיין ניט געפאטשקעט; פיהרסטו מלחמה זאל עס זיין מיט העלדען אדער כאטש מיט חיות. מיט איין ווארט: א מענש זאלסטו זיין, אזוי האט געזאגט איטשע.

במה דברים אמורים, ביי מענשען. ווי איז אבער דער דין מיט חמורים. איך געה למשל פון איינעם צו אנדערן און פרעג א פשוט טייטש-ווארט: וואס איז די טייטש .ליטאי'? דער זאגט: .ליטאי', איז די טייטש א פלוי; און אנדערער — [illegible] איז די טייטש .א הייטיצער'; א דריטער — א [illegible] לעקעה [illegible] ערטער פאלט נאר אויף א שכל [illegible] יינט מען א פרישער ווארים [illegible] אניע. [illegible] ך ארויסגעקוקט אויף דעם פינ-טעל עמי ארצים וואס דער אויר פון וויניפעגער תלמוד תורה האט מגדל געווען און האט זיי בעזעצט איבער וויני-פעגער מצרים און זיי צוגעווארפען און צופלאסען איבער'ן גאנצען כדור הקאלאניע, האט ער אויסגעוויזען זיינע שפא-קולען. האט זיך אויסגעהוסט און מיט זיין גאנצען ברייט-קייט פון הארץ, האט ער אויסגעשריען:

אום גאטעס לעבעדיגעס ווילען, בויעט אמשנעלסטען אויס די ראדיקאלע שולע, לערענט דארטען וואס איהר ווילט, איהר מעגט אנהויבען דארט מיט גרויסע ראדיקאלע בחורים פונם אלף בית און מיט אלטע ראדיקאלע מיידען פון תחינות, נעהמט אהין צו מאנדעלבוים'ן פאר א לעהרער פון עברית בעברית, טשערניאק'ען פאר אנגלית באנגלית און סקלאווער'ן פאר פראנצויזיש בפרענטש און מיך אליין אויף טערקיש (איך דארף נויטיג א שטעלע) און דאן וועט איהר ערשט וויסען וואס איז די טייטש פון ליטאי און דאן — איז מעהר צו גלויבען — וועט איהר זיך איינגאנצען פטר'ן פון ליטאים... אזוי האט געזאגט איטשע.

אבער איטשעס קול איז פערדומפען געווארען [illegible] דעם קול פון גאלישענס ביי וועמען עס האבען געפלא[illegible] די .פייערלעך אין די אויגען'; זיין שטימע איז דערטרונקען געווארען אין דעם טומעל פון דער .ספעציעל אידישער טעלעפאן-בוטשער-פראגע' און דערום האט איטשע זיך אוועקגעשטעלט מיט איין פוס אויף דער געביידע פון דער אלטער תלמוד תורה און מיט דעם צווייטען פוס אויף דער נייער תלמוד תורה און זיין פנים האט ער געווענדעט צו דעם טיעפען און ווייטען נארד ענד, וואו עס מישען זיך צוזאמען די שפראכען פון גאלישענס, דייטשען, אידען און דעקאדענטען און, אזוי האט ער, איטשע, הייסט עס, אויס-געשריען מיט זיין גאנצער קראפט:

.ליטאי' איז די טייטש א וואנץ!

עס איז די טבע פון דער וואנץ זיך ארויסצוגנבענען ביי דער פינסטערער נאכט פון איהר גליטשיגער נארעלע, זי קריכט דאן ארויף אויף דאס שמוציגסטע ליילעך ווי אויף דאס ריינסטע און פרישסטע מענשען הויט, זי טהוט א ביס און רוקט זיך ווייטער. און טאמער חלומט זיך אייך דאן אז דאס קיצעלט אייך אימיצער און איהר הויבט אן צו פער-פיהרען א מלחמה מיט דיזער וואנץ און זענט זי נאטירליך [illegible] — דאן איז אז אך און וועה צו אייער העלדענמוטה...

עס וועט אייך פערגעהן דער ריח אין דער נאז און דער קאמפף וועט אייך אויספאלען באקאם.

נאך א קאמפף מיט א מענש פיהלט איהר זיך גוט; נאך א קאמפף מיט א וואנץ זאלט איהר נעהמען א הייסע וואנע — אזוי האט געזאגט איטשע.

פיהרט מלחמות מיט מענשען און אנטלויפט פון וואנ-צען. צו וואנצען האט איטשע פאר אייך אן אויסגעצייכענט מיטעל, די איטשעכע נוצט דאס מיטעל שוין פון לאנג. זי, די איטשעכע זאגט, אז דעם טאג ווען די וואנץ איז בעשא-פען געווארען, האט זי פלאץ געפונען אויף דער פלייצע פון א רוסישען קאצאפ, וועלכער האט באותו יום ערפונדען א סאמאוואר.

און אזוי האט געזאגט די איטשעכע צו איטשען: געה ניט אויף פאלעוואניע מיט וואנצען, נור געהם זוד אויף דעם סאמאוואר, בענים די שפארינעס און די נארעס מיט זודיגע וואסער און זיי וועלען אומקומען.

די לעצטע שורה מיינע איז: פאלגט דער איטשעכע און איהר וועט זיין [illegible] אזוי האט געזאגט

איטשע מייער.